

DE REIS NAAR SIERRA LEONE

We hebben uitgekeken naar de reis, maar er ook tegenop gezien. Zo mooi om het land weer te bezoeken, waar we via de actie zo'n bijzondere verbinding mee hebben. Maar ook een land met omstandigheden die niet te vergelijken zijn met Nederland. Het weer, de hygiëne, het verkeer en nog wat dingen die anders zijn dan thuis. Omstandigheden waar we geen invloed op hebben, behalve dat we ons zo goed mogelijk voorbereiden. Daarnaast doen Momoh en zijn team er alles aan om ons veilig en welkom te laten voelen.

Het werd een reis van bijstellen. We hadden, zoals alle andere jaren, gehoopt dat de containers begin januari waren aangekomen, ingeklaard en gelost. En dat we aanwezig konden zijn bij diverse uitdelingen. Helaas vertraging op vertraging, de containers zijn uiteindelijk pas medio februari aangekomen. We hebben geprobeerd om onze reis uit te stellen, maar privé en op het werk was dat niet mogelijk.

In de wetenschap dat de twee containers onderweg zijn en dat schoenendozen en hulpgoederen over enige weken terechtkomen waar ze het hardst nodig zijn hebben we onze plannen bijgesteld. Misschien heeft het wel zo moeten zijn? Omdat de containers nog onderweg waren hebben we deze week tijd gehad om onze projecten te bezoeken. De Christ Standard school in Waterloo, de technische klas op de Christ Standard school in Hastings en het landbouwproject. De week in Sierra Leone is omgevlogen.

En nu, we zijn alweer een paar maanden terug. De containers zijn eindelijk aangekomen en de uitdelingen hebben plaatsgevonden. De weken nadat we weer thuisgekomen zijn, proberen we het gewone leven weer op te pakken en ook deze weken gaan razendsnel voorbij.

Terugkijkend is het lastig om in woorden te vatten wat we in die week gezien, gehoord en beleefd hebben. Het was veel, druk, anders, warm, stoffig en vermoeiend. Maar vooral indrukwekkend, hartverwarmend, verrassend, vrolijk, verdrietig, blij, moedeloos en hoopgevend, en alles wat daartussen zit.

BEZOEK AAN TWEE DORPEN

In overleg met Momoh hebben we ervoor gekozen om de dorpen Kabasia en Kasanikoro te bezoeken. Afgelegen dorpen, waar ze in 2024 schoenendozen en Treasure bags hebben ontvangen. Een mooie gelegenheid om een reis naar het binnenland te ervaren en de impact te zien van de schoenendozen en Treasure bags.

Beide dorpen liggen midden in de bush, ver in het binnenland, alleen bereikbaar over hobbelige zandpaden, in het regenseizoen bijna onbereikbaar door de modder. De meeste mensen in deze dorpen hebben geen vervoermiddel. Dus als je iets nodig hebt dan kun je dat niet zomaar gaan halen (als er al geld voor is). En wat als je medische zorg nodig hebt....?

Voordat we de hobbelige paden op gingen (waar niets meer te koop is) hebben we rijst ingekocht. Als bemoediging voor de dorpsbewoners die dat wel kunnen gebruiken, we wilden niet met lege handen aankomen. Op brommertjes is dit naar de dorpen vervoerd, wij reden er met de 4x4 jeep achteraan.

Voor de kinderen hebben we schriften en pennen meegenomen. Als follow up na de schoenendozen van vorig jaar.

De ontvangsten zijn meer dan hartelijk. Zang, dans, warme handdrukken, knuffels, mooie woorden en heerlijk, al die kindjes die hand in hand met je willen lopen. De hoogste Chiefs waren uitgenodigd om bij deze speciale gebeurtenis aanwezig te zijn. Ze vinden het allemaal zo'n eer dat we hun dorp uitgekozen hebben om te bezoeken. De dankbaarheid is groot. Dat deze dorpen door Momoh geselecteerd waren voor de uitdelingen van vorig jaar en nu ook nog door ons bezocht werden. Ze voelen zich gezien, speciaal en niet vergeten. Dat was ook steeds hun boodschap 'Blijf aan ons denken'.

Het uitdelen van de rijst was een feest, hartverwarmend en ontroerend. De dames en heren kwamen vaak dansend op ons af, gaven ons een knuffel en woorden van dank. De eerste vrouw die een zak rijst in ontvangst nam, had tranen in haar ogen, wij daarna ook. Het tonen van emoties, niet gebruikelijk in Sierra Leone, zeggen zoveel over de omstandigheden waar ze in leven, over het dagelijkse tekort aan eten. Dat raakt enorm.

Na de ontvangst en de rijstuitdeling hadden we gelegenheid om door het dorp te wandelen en te praten met de dorpsbewoners. Kinderen kwamen naar ons toe met de schoenendoos die ze vorig jaar gekregen hadden en/of lieten spullen zien die ze nog in gebruik hadden, zoals een Barbie, een tas, een zonnebril en kledingstuk. De schoolspullen werden ook dit jaar weer genoemd als meest welkom.

We hebben ook gesproken met vrouwen die vorig jaar een tas hebben ontvangen of die vandaag een zak rijst hebben gekregen. Alle vrouwen waren zo blij met de tas met inhoud die ze vorig jaar hadden ontvangen. Een tas vol spullen, die niet te koop zijn en of niet te betalen. Sommige dames waren zo zuinig, dat ze, na één jaar nog een restantje shampoo over hadden. Eén van de vrouwen vertelde dat ze door het gebruik van de zeep uit de tas van haar huidaandoening was afgekomen, zo simpel kan het dus zijn. De dekbedhoes was favoriet, heerlijk om 's nachts over je heen te trekken en je warm en geborgen te voelen. Ook de borden en het bestek was populair. En de tassen hadden ze nog steeds in gebruik, met trots lieten ze de tas en spullen aan ons zien.

Ze zijn blij en dankbaar voor wat ze gekregen hebben, maar praten niet over hun gevoelens. Als we er naar vragen vertellen ze een klein beetje over hun leefomstandigheden. Wij zijn meer dan onder de indruk. Wat een veerkrachtige mensen zijn dit. Die onder deze omstandigheden toch proberen om er een goede dag van te maken. De omstandigheden zijn ronduit slecht. Geen geld, te weinig eten, geen medische zorg, niets om 's nachts over je heen te trekken, tenzij je de gelukkige met een tas bent. Vaak wonen er meerdere gezinnen, oma, kinderen en kleinkinderen in een hut. Veel vrouwen zijn weduwe.

In beide dorpen hebben we de scholen bezocht. Ook hier werden we als de koningin onthaald. Enthousiaste docenten, de kinderen niet te houden. We hebben schriften, pennen en een klein speelgoedje uitgedeeld en zoveel mogelijk kinderen begroet.

Dan is de ergste drukte voorbij en heb je tijd om wat rond te kijken. Onze blijdschap is dan snel weg. Een lokaal met heel veel kleuters. Een aantal zit op een bankje langs de wanden, de rest zit op de grond. De bankjes zijn het enige meubilair. En verder is er niets, helemaal niets.... geen speelgoed, geen boeken, geen leermiddelen, geen papier, geen pennen of potloden, zelfs niet voldoende bankjes voor iedereen om op te zitten.

We hadden voor de kleuterklassen wat doosjes wasco meegenomen. Maar er is geen papier. Eén van de meisjes vertelde dat ze zo blij was met de pen. De pennen uit de schoenendoos waren leeg, nu kon ze weer schrijven. Een klas zonder spullen, een school met maar heel weinig leermiddelen. Wat vraagt dat een enorme inspanning, veerkracht en creativiteit van de docenten. Wat een toewijding! Wetende dat de meeste docenten niet altijd en vaak heel weinig betaald krijgen. Wat betekent het voor de leerlingen? Een paar uur per dag stil zitten en luisteren naar wat de docent vertelt. Op de grond, op een bankje in een snikheet lokaal of in een buitenklas (niet mogelijk in het regenseizoen). Heb je pen en papier, dan kun je aantekeningen maken en na schooltijd huiswerk. Heb je dat niet dan moet je alles onthouden. Je kunt geen huiswerk maken, dus zul je snel achterlopen op je vriendjes en vriendinnetjes. Nog zo'n moment dat we niet snel zullen vergeten: een docent die vraagt of hij en zijn collega's ook een pen mogen, ook zij hebben geen pen.

De afgelopen jaren hebben we heel veel schriften, pennen, speelgoed, leesboeken etc. meegestuurd in de containers met schoenendozen. Deze spullen zijn naar de Christ Standard school in Hastings en Waterloo gegaan. Wat maakt dat een verschil! De kinderen gaan heel graag naar school. Er kan op een leuke manier les worden gegeven. Het niveau is gestegen en het motiveert de docenten.

In overleg met Momoh hebben we spullen geselecteerd die meegestuurd zijn in de containers. Deze spullen worden naar Kabasia en Kasanikoro gebracht om daar het onderwijs te stimuleren. Onze droom is om ook daar het onderwijs te stimuleren en de lessen leuker te kunnen maken, met de spullen die we mee kunnen sturen in de containers.

BEZOEK LANDBOUWPROJECT

Vorig jaar is er, met behulp van een sponsor, een stuk land aangekocht. Met als doel om daar voedsel, met name rijst, te gaan verbouwen. De wens is dat de kinderen van de Waterlooschool, vaak hele kwetsbare kinderen, een paar keer in de week een eenvoudige maaltijd krijgen op school. En dat ze landbouwonderwijs krijgen. De financiële steun is voor drie jaar, daarna moet het project zelfvoorzienend zijn.

Tijdens deze reis hebben we het land bezocht, de rijst gezien die geoogst is en het feest van de eerste schoolmaaltijd meegemaakt. Het is een mooi begin van iets dat nog mooier kan worden. Er zijn lessen geleerd van het eerste jaar en komend jaar zullen de kinderen er meer bij betrokken worden, zodat ze kennis maken met landbouw en leren dat ze daarmee in hun bestaan kunnen voorzien.

BEZOEK TECHNISCH ONDERWIJS

Een grote wens van Momoh was het starten van technisch onderwijs op de school in Hastings. Niet ieder kind heeft de capaciteiten en/of de financiële middelen om te gaan studeren. Een aantal jaar geleden is een klas autotechniek/lassen en een klas houtbewerking gestart, zodat leerlingen een aantal bekwaamheden leren om na het verlaten van de school in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien. Via een aantal Woerdense aannemers konden we een paar jaar geleden dertig nieuwe, goedgevulde gereedschapskisten verzenden. De kinderen, zowel jongens als meisjes krijgen naast theorieles, op regelmatige basis, praktijklessen bij een timmerbedrijf en een garage.

Tijdens ons bezoek hebben we de garage bezocht tijdens één van deze lessen. De lessen vinden plaats in het (openlucht) garagebedrijf van Pastor Alfred Koroma. Pastor Alfred heeft een goedlopend garage/las-/autowas bedrijf. Binnen zijn bedrijf biedt hij straatkinderen een baan en scholieren van de Christ Standard school in Hastings gratis technisch onderwijs. Wat een kennis en wat een enthousiasme heeft deze man. Maar vooral voelt en weet hij precies wat deze jongeren nodig hebben. En zoals hij zelf zegt, soms eerst iets te eten. Hij weet ze te stimuleren en te motiveren. Fantastisch om te zien hoe ze aan zijn lippen hangen als hij uitleg geeft!

Hij vertelde dat zijn bedrijf gaat verhuizen naar een plek die beter bereikbaar is, zowel voor de klanten als voor de scholieren. In zijn nieuwe bedrijf komt zelfs een echt leslokaal. Inmiddels is al het gereedschap uit de laatste containers door Pastor Alfred getest en waar nodig opgeknapt en schoongemaakt en in gebruik genomen.

BEZOEK SCHOLEN

We hebben de scholen waar we nauw aan verbonden zijn bezocht, de Christ Standard School in Hastings en Waterloo. Ook hier worden we met veel liefde ontvangen, compleet met gedichten, liedjes en een drumband.

De afgelopen jaren hebben we daar veel spullen naartoe gestuurd. Zo gaaf om de schoolbus gebruikt te zien worden, kinderen te zien spelen op de speeltoestellen, de materialen te zien die in de klassen gebruikt worden tijdens het lesgeven, de kinderen en leraren plezier te zien hebben en de ontwikkeling te zien. Voor ons ook bijzonder het nieuwe schoolgebouw in Waterloo in gebruik te zien. Met de jongere kinderen hebben we geknutseld en de oudere leerlingen het spel UNO geleerd. Op een leuke manier nieuwe dingen leren, dat sloeg wel aan.

OPZET BIBLIOTHEEK

In de loop de jaren zijn bij de hulpgoederen veel Engelse kinderboeken meegestuurd naar de scholen. In overleg met Momoh hadden we afgesproken om te proberen om op beide scholen een bibliotheekje in te richten, met een uitleensysteem voor de leerlingen. Daarnaast hadden we een bedrag gereserveerd om extra boeken aan te schaffen. In overleg met de docenten is ervoor gekozen om studieboeken te kopen. De regering van Sierra Leone stelt bepaalde boeken verplicht, maar levert deze boeken niet aan de scholen. De scholen zelf hebben geen middelen om deze boeken aan te schaffen. Vaak is er maar één exemplaar aanwezig, waar de docent dan klassikaal les uit geeft.

Wat een feest was het om met vier docenten in een boekenwinkeltje in Freetown boeken te kunnen kopen. Zelden mensen zo lang zien glimlachen. Aan het einde van de week hebben we op beide scholen een start gemaakt met de bibliotheek. Samen met de leraren hebben we vormgegeven aan het uitleensysteem. Zo mooi om dit met z'n allen te doen.

SPONTANE VERRASSINGEN

Zelf hadden we ook een kleine wens: tijdens deze week wilden we af en toe iemand verrassen. We hebben rijst gekocht, die verpakt in een meegebracht tasje. Hieraan een kaartje gehangen met een mooie wens en Bijbeltekst. Deze tasjes hebben we onderweg naar Freetown uitgedeeld aan mensen waarvan we dachten dat ze wel een bemoediging konden gebruiken.

Wat een verbazing, blijdschap en ontroering hebben we gezien. Bij een vader die met zijn twee kinderen langs de weg liep, bij een jong stelletje dat we dansend op straat achterlieten en bij een gehandicapte man die net op weg ging om te gaan bedelen.

De laatste tasjes hebben we uitgedeeld aan twee gezinnen die achter ons hotel woonden, in een hutje van zinken platen. Vanaf het balkon van ons hotel keken we op wat huisjes, een paar palmbomen, wat vervallen schuurtjes en een waterput. Af en toe liep er iemand over het zandpad, ging er iemand water halen uit de put, zag je wat kinderen buitenlopen. Kippen en zwervhonden struinden rond de huisjes en tegen de avond werd er op een vuurtje iets gekookt. Een Afrikaans tafereeltje.

Toen we iets beter keken zagen we, dat wat wij voor een schuurtjes hadden aangezien, ook huisjes bleken te zijn. Kleine gebouwtjes gemaakt van zinken platen, dichtgemaakt met plastic en doeken. Snoeiheet overdag, in de regentijd niet waterdicht. In het 'huisje' achter ons hotel woont een gezin met vier kinderen. Vader en moeder missen beiden een been (oorlogsslachtoffers). Alleen het oudste meisje gaat naar school. Voor de jongere kinderen is geen geld om de schoolkosten te betalen. Het hutje bestaat uit één kleine ruimte, waar ze waarschijnlijk met zijn allen op de grond slapen. Er is geen meubilair.

Deze mensen willen we rijst geven! Samen met Momoh en iemand van het hotel lopen we naar ze toe. Terwijl we onderweg zijn zien we nog veel meer van deze hutjes staan. Die hebben we eerder gewoon niet gezien. Een soort zelfbescherming van je brein. Als je in één keer alle ellende zou zien, zou je dat niet kunnen verwerken. Bij twee van deze hutjes geven we een zakje rijst. Voor de kinderen hebben we een tennisbal meegenomen. Diep onder de indruk nemen we afscheid. Met de belofte van Momoh, dat hij gaat zorgen dat de kinderen een schoenendoos krijgen en hij onderzoekt de mogelijkheid of de jongere kinderen ook naar de school in Hastings kunnen.

Onderweg terug naar het hotel komen we een jongen tegen, hij draagt een zak houtskool op zijn hoofd. Hij zal een jaar of 12 zijn. Hij vertelt dat zijn ouders zijn overleden. Nu moet hij iedere dag houtskool verkopen langs de straat voor het familielid waarbij hij nu woont. Wat zeg je tegen zo'n kind? Helaas hadden we geen zakje rijst meer. Met pijn in ons hart zagen we de jongen zijn weg vervolgen.

Gouden Druppels

Een week, zo anders dan we ons hadden voorgesteld toen we de tickets boekten. Zo anders, maar zo waardevol. Heel fijn om zoveel tijd met Momoh door te kunnen brengen. Zijn gedrevenheid om de allerarmsten te bereiken weer te ervaren. Oog voor iedereen, vooral oog voor de mensen die in het dagelijks leven vergeten of niet gezien worden. We hebben genoten van zijn enthousiasme. Momoh heeft genoten van onze ideeën om de dingetjes tijdens onze reis te realiseren. En heel belangrijk door al onze gesprekken zijn we nog nader tot elkaar gekomen. Begrip voor beide kanten, weer iets meer inzicht in hoe dingen werken, waar we tegenaan lopen en hoe we kunnen verbeteren.

We hebben deze week heel veel overlegd. Samen, met Momoh en zijn vrouw Sia, met docenten, met het team. Om inzichtelijk te krijgen: Wat is het effect van wat we doen? Wat is er nodig? Wat is mogelijk, zowel in Sierra Leone, als ook in Nederland.

Heel indrukwekkend om de gedrevenheid van de docenten te ervaren. Lesgeven onder zeer moeilijke omstandigheden, in een klas zonder meubilair, leermiddelen en speelgoed. Soms zelfs buiten onder een afdak. Zonder lunch, regelmatig zonder salaris. En toch zijn ze er iedere dag, vol enthousiasme geven ze les. In de hoop dat het voor de volgende generatie beter wordt.

Het team in Sierra Leone is mooi en bijzonder. De meeste hebben het niet beter dan de andere inwoners en toch maken ze tijd vrij om te helpen bij de uitdelingen. Ze zijn blij en dankbaar dat ze hieraan mee kunnen werken onder de bezielende leiding van Momoh. Ze ervaren de vreugde en impact van het geven.

Onze reis naar Sierra Leone, niet in woorden te vatten. Natuurlijk bovenstaande, een zakelijke beschrijving van wat we hebben gedaan. Maar wat we gezien, gehoord en beleefd hebben, het is te veel, te erg. De uitzichtloosheid, de steden waar mensen op straat leven (en doodgaan), zwervkinderen, kinderen die misbruikt worden, kinderen die de hele dag langs de straat lopen om spullen te verkopen, armoede, chaos, lawaai, uitlaatgassen, het bizarre verkeer en al het afval overal.

De afgelegen dorpen, alleen te bereiken via een zandpad vol gaten en kuilen (lees: in de regentijd een modderstroom). Zonder stroom, soms zonder waterput, geen winkels, geen medische zorg, geen of weinig werk, dus nauwelijks inkomen, vaak geen eten, bijna niemand heeft een vervoermiddel. Wat als je ziek wordt? Zulke grote problemen, die in deze onzekere tijden alleen maar groter worden. Wat heb je een pech als je in Sierra Leone (en heel veel andere landen) geboren wordt!

En toch zijn we bemoedigd teruggekomen. We doen wat binnen ons bereik ligt en elke actie, hoe klein ook is waardevol! We hebben gezien, gehoord en ervaren dat de Schoenendoosactie, de hulpgoederen en de projecten een heel groot verschil maken. Op landelijk niveau een druppel op een gloeiende plaat. Op individueel niveau merkbaar verschil, daar zijn het gouden druppels die niet verdampen.

Het onderwijs verbetert, kinderen gaan graag naar school, ouders zijn meer betrokken, docenten hebben meer mogelijkheden om beter onderwijs te geven. Kinderen kunnen huiswerk maken door de schoolspullen in de dozen en meegestuurd in de containers. En het gevoel er niet alleen voor te staan, doet merkbaar veel met alle betrokkenen.

Inmiddels zijn we weer druk bezig met de voorbereidingen voor het nieuwe schoenendoosjaar. We nemen onze reiservaringen mee de komende tijd.

We willen namelijk zoveel, maar het moet allemaal naast gezin, familie en werk. Het is heel lastig om ook onze eigen grenzen te bewaken Maar binnen deze grenzen gaan we uiteraard voor het maximale!

Vind je het leuk om het reisverslag van dag tot dag terug te lezen, dan kan dat op <https://www.polarsteps.com/HeleneKock>

